

Силабус курсу

Політичні режими сучасності

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Освітня програма « Міжнародна економіка»

Рік навчання: III, Семестр: VI

Кількість кредитів: 5. Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к. політ. н., доц. Томахів Володимир Ярославович

Контактна
інформація

wtomahiv@ukr.net +380673540250

Опис дисципліни

Дисципліна «Політичні режими сучасності» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо аналізу сучасних політичних режимів, розширення і закріплення знань про політичні інститути, процеси та явища. Дисципліна орієнтує на розкриття сутності, історичних та сучасних типів політичних режимів, основ та принципів функціонування та методикою їхнього порівняльного аналізу, ефективністю і якістю політичних режимів у політичних системах, здійснення аналізу поточної ситуації в країні і прогнозування динаміки розвитку політичного режиму.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 1	Тема 1. Категорія «політичний режим»: суть та основні підходи щодо визначення.	Знати сутність, особливості, дисципліни та її категоріального апарату, аналізувати основні підходи до визначення поняття «політичний режим», співвідношення поняття «політичний режим» з поняттями «форма правління», «державний режим», «політична система».	Питання, проблемні завдання
2 / 1	Тема 2. Типологія політичних режимів	Пояснювати основні теоретичні підходи до класифікації політичних режимів як основи для їх аналізу та основні етапи наукових досліджень типологізації політичних режимів. Аналізувати сучасні напрацювання політичної науки щодо класифікації політичних режимів.	Питання, проблемні завдання, тести
4 / 2	Тема 3. Авторитарний політичний режим: історія, типологія, сучасність.	Аналізувати сутність авторитаризму як політичного режиму, основні наукові концепції автократії, сильні та слабкі сторони авторитаризму. Розкривати багатовимірність авторитаризму та його різновидів, прояви у всіх сферах	Тести, питання

		суспільно-політичного життя, сутність т.зв. «модернізаційного авторитаризму».	
2 / 2	Тема 4. Демократія як політичний режим	Розкривати багатовимірність поняття демократія та вміти виявляти її особливості як політичного режиму. Виділяти основні індикатори демократичного політичного режиму. Аналізувати основні проблеми й перспективи розвитку теорії та практики демократії та демократичних режимів в сучасному світі.	Проблемні завдання, питання
2 / 1	Тема 5. Теоретичне осмислення тоталітаризму як феномену XX ст.	Виявляти тоталітарні ідеї в історії світової політичної думки. Розкривати сутність тоталітаризму через призму напрацювань зарубіжних та вітчизняних вчених. Знати сутність та вміти пояснювати загальну політологічну концепцію тоталітаризму.	Проблемні завдання, реферати.
2 / 1	Тема 6. Сутність, причини виникнення та механізм функціонування тоталітарних режимів та їх типологія.	Аналізувати загальні передумови та причини виникнення тоталітаризму. Обґрунтовувати тоталітаризм як феномен XX ст. Розкривати тоталітарний механізм та його структуру місце, ідеології та пропаганди в процесі становлення та функціонування тоталітаризму.	Питання, проблемні завдання
4 / 2	Тема 7. Трансформація політичних режимів сучасності.	Знати сутність понять «політичний транзит», «політичні трансформації» та «хвилі демократизації» для аналізу процесу трансформацій політичних режимів. Аналізувати основні етапи та послідовність демократичних перетворень.	Питання, проблемні завдання
2 /	Тема 8. Особливості та індикатори трансформації, (транзиту) та функціонування сучасних політичних режимів	Розкривати особливості сучасних досліджень транзиту політичних режимів за методиками організації "Freedom House. Аналізувати індикатори трансформацій та сталого розвитку політичних режимів за методиками Фонду Бертельсманна. Виявляти зв'язки між рівнями сприйняття корупції та трансформації політичних режимів за даними "Transparency International".	
2/	Тема 9. Гібридні режими та їх сутність.	Вміти оперувати поняттям «гібридний політичний режим» та його розумінням як «неповної демократії». Знати основні індикатори гібридних режимів.	
2 /	Тема 10. Субнаціональні політичні режими: визначення, типологія і порівняльний аналіз.	Аналізувати зміст сучасної наукової концепції субнаціональних політичних режимів. Вміти використовувати інструментарій концепції субнаціональних політичних режимів для	

		виявлення ознак субнаціональних політичних режимів та їх типів, аналізувати особливості функціонування.	
2/ 2	Тема 11.Зворотна (антидемократична) трансформація політичних режимів. Неототалітарний нацистський режим сучасної росії.	Знати сутність і ознаки антидемократичної трансформації політичних режимів. • Аналізувати основні риси політичного режиму путінської росії як неонацистського, його ідеологічні засади, інструменти контролю та пропаганди. Розуміти історичні, ідеологічні та соціально-політичні чинники, що спричинили формування неототалітарного режиму в росії.	Питання, проблемні завдання
2/ 2	Тема 12. Політичний режим незалежної України	Аналізувати основні етапи трансформації політичного режиму в незалежній Україні та теперішні основні риси. Виявляти індикатори «гібридності» сучасного політичного режиму в Україні та проводити аналіз перспектив його подальшої демократизації.	Питання, проблемні завдання

Літературні джерела

1. Грабовський С. «Авторитаризм і тоталітаризм: сутність та шляхи подолання». URL: <https://day.kyiv.ua/article/podrobytsi/avtorytaryzm-i-totalitaryzm>
2. Громенко С. Джерела російської автократії та української демократії. Частина перша: Русь. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/kolonki/dzherela-rosiiskoyi-avtokratiyi-ta-ukrayinskoyi-demokratiyi-chastina-persha-rus/>
3. Данилюк Н. Основні підходи до трактування поняття «політичний режим». URL: https://social-science.uu.edu.ua/article/141?utm_source
4. Панова І. О. Типологія та характеристики авторитарних політичних режимів. *Бізнес Інформ*. 2023. № 5 (544). С. 6-11.
5. Ремізов А. Гібридний політичний режим: деякі проблеми концептуалізації. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/848>
6. Стародубець Г. Генеза західних концепцій тоталітаризму: історико-методологічний аналіз. *Наукові записки Вінниць. держ. пед. уні-у імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія*. 2025. Вип. 52. С. 154-163.
7. Тарасюк В. М. Політичні режими: відмінності й спільні ознаки. *Держава і право*. 2020 Вип. 87 : Юридичні і політичні науки. С. 319-330.
8. Томахів В.Я. Загальна теорія політики: навчальний посібник. 2-ге видання, доповнене та перероблене. Тернопіль: Видавництво ЗУНУ. 2025, 204 с.
9. Шабанов М. О. Сучасні політичні режими: концептуальні засади та практичний вимір: навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 142 с. URL: https://dspace.onu.edu.ua/items/f8a12718-e81b-40f1-886b-b4bc3777116c?utm_source
10. Шупенько В. С. Гібридні політичні режими сучасності. Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 30 квітня 2024 р.). Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2024. С. 181-184. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/19676>.
11. Introduction to Political Science. / Mark Carl Rom, Georgetown University; Masaki Hidaka, American University, Rachel Bzostek Walker, Collin Colleg. OpenStax Rice University, 2022. 626 p. URL: Introduction to Political Science
12. Types of Political Systems. University of Regina. Pressbooks. URL: <https://web.archive.org/web/20221022061920/https://opentextbooks.uregina.ca/sociology/chapter/14-2-types-of-political>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад,

лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Політичні режими сучасності» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне з усіх оцінок, які здобуті на практичних заняттях	Письмова робота, яка охоплює всі теми модуля, яка складається із 4 розгорнутих запитань, за правильну відповідь на кожне із яких студент може отримати 25 балів, що в підсумку дає максимально 100 балів	Оцінка визначається в кінці тренінгу за результатами обговорення	Оцінка визначається як середнє арифметичне за: написання реферату за обраною темою та роботу з проблемними завданнями, на основі чого потрібно результати роботи оформити у вигляді наскрізного завдання

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно
B	85-89	Добре
C	75-84	Добре
D	65-74	Задовільно
E	60-64	Достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

